
***Sentrale, lokale og
pedagogiske føringer
for ny barneskole på
Brekstad***

***Kommunalsjef
oppvekst***

11.02.2016

Føringar for innspill til skisseprosjekt – Ny barneskole på Brekstad.

Notatet bygger på kommunestyrevedtak PS 15/10 – «Lokalisering av tomt til ny barneskole» og kommunestyrevedtak i PS 16/3 – «Planprosess for bygging av ny barneskole på Brekstad».

Vedtakene følges opp av notat: «Organisering av planprosess for bygging av ny barneskole på Brekstad». Notatet beskriver organisering av- og deltakelse i planprosessen.

Planprosessen gjennomføres av en styringsgruppe, en brukerguppe og to referansegrupper.

Brukergruppens mandat:

- Utarbeide en visjon for den nye barneskolen som ivaretar framtidens skole på Brekstad.
- Sørge for at planleggingen av den nye skolen skjer i samsvar med med Opplæringsloven § 9a-2 – Det fysiske miljøet: «Skolane skal planleggjast, byggjast, tilretteleggjast og drivast slik at det blir teke omsyn til tryggleiken, helsa, trivselen og læringa til elevane.
Det fysiske miljøet i skolen skal vere i samsvar med dei faglege normene som fagmyndighetene til kvar tid anbefaler. Dersom enkelte miljøtilhøve avvik frå desse normene, må skolen kunne dokumentere at miljøet likevel har tilfredsstillande verknad for helsa, trivselen og læringa til elevane. Alle elevar har rett til ein arbeidsplass som er tilpassa behova deira. Skolen skal innreiast slik at det blir teke omsyn til dei elevane ved skolen som har funksjonshemmingar.»
- Med utgangspunkt i forskningsbasert kunnskap, erfaringer fra andre kommuner og egne vurderingar, legge føringar og gi innspill til utforming av en fleksibel og framtidsrettet skole.
- Være ansvarlig for ivaretagelse av det skolefaglige grunnlaget knyttet til utredningar og framdrift i prosjektet.

Innspill til funksjons- og romprogram forelegges utvalgte arkitektfirmaer som grunnlag til et skisseprosjekt for ny barneskole. Funksjons- og romprogrammet skal ta utgangspunkt i gjeldende læreplaner for grunnskolen, og arealene må tilrettelegges for en fleksibel og framtidens skoledrift. Videre skal det legges vekt på skolens utanlegg, trafikkareal og sambruk med eksisterende anlegg som idrettshall og kunstgressbane.

Visjon og målformuleringar

Den generelle lærerplanen omtaler målet for opplæringsvirksomheten. Ulike måter å organisere undervisninga på stiller krav og forventningar til hvordan skoleanlegget utformes for å møte både dagens og framtidens behov for varierte, funksjonelle og godt tilrettelagte arealer med en universell utforming.

VISJON:

En skole som utvikler selvstendige og kunnskapsrike elever som tar ansvar for seg selv, hverandre og miljøet og med et godt og inkluderende læringsmiljø der alle får sin opplæring i fellesskap med andre.

Skolen skal være et trygt sted å være og et godt sted å lære, der det bygges på verdier som mestring, omsorg, respekt, ansvar og læring.

Hovedmål:

1. Et skoleanlegg som er fleksibelt og tilpasset ulike organisasjonsformer, undervisningsopplegg og arbeidsmåter.
2. En skole som representerer et bredt kunnskapssyn der både kunnskaper, ferdigheter, holdninger og personlig utvikling blir ivaretatt i læringsarbeidet.
3. En skole som gir rom for et inkluderende og godt tilrettelagt arbeidsmiljø for elever og ansatte.
4. En skole med mål om å etablere en kultur for læring med eleven i sentrum og elevens læringsutbytte som skolens kjerneoppgave.
5. En skole med mål om at alle elever har et tilfresstillende utbytte av den ordinære opplæringen innenfor fellesskapets rammer.
6. En skole som bidrar positivt for å fremme elevenes fysiske og psykiske helse, trygghet, trivsel og læring.
7. En skole som gir rom for en delingskultur der gode pedagogiske møtearenaer bidrar til å omsette hver ansatt sin læring og kompetanse til fellesskapets beste.
8. En skole med lærere som evner å etablere gode relasjoner til elevene og et godt sosialt samspill i klassen.
9. En skole der rektor tar ansvar for skolens samlede kvalitet og for utvikling av skolen som lærende organisasjon.

Lovgrunnlag

Krav til elevers skolemiljø reguleres i kapittel 9 og kapittel 9a i Opplæringsloven:

Kapittel 9. Leiing, funksjonar, utstyr og læremiddel i skolen

§ 9-5. Skoleanlegga

- «Kommunen skal sørge for tenlege grunnskolar. Til vanleg bør det ikkje skipast grunnskolar med meir enn 450 elevar.»

Kapittel 9a. Elevane sitt skolemiljø

§ 9a-1. Generelle krav

- «Alle elevar i grunnskolar og vidaregåande skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring.»

§ 9a-2. Det fysiske miljøet

- «Skolane skal planleggjast, byggjast, tilretteleggjast og drivast slik at det blir teke omsyn til tryggleiken, helsa, trivselen og læringa til elevane. Det fysiske miljøet i skolen skal vere i samsvar med dei faglege normene som fagmyndigheitene til kvar tid anbefaler. Dersom enkelte miljøtilhøve avvik frå desse normene, må skolen kunne dokumentere at miljøet likevel har tilfredsstillande verknad for helsa, trivselen og læringa til elevane.....»

Læringsmiljø - Utdanningsdirektoratet

Fysisk miljø

Skolens fysiske miljø er en vesentlig del av det læringsmiljøet elevene møter på skolen. I dette ligger det hvordan skolebygningen er utformet og fungerer i læringssammenheng, og hvordan utearealene er lagt til rette for elevene. Selv om det er lite forskning som kan dokumentere at det er bestemte trekk ved skolens fysiske miljø som fremmer læringsutbyttet til elevene, er det ikke tvil om at det er betingelser i det fysiske miljøet på skolen som fremmer elevenes helse og trivsel.

Uteareal

Utearealene skal være utformet slik at de gir gode muligheter for at elevene kan være fysisk aktive på skolen. Mulighetene for dette vil variere med skolens beliggenhet og faktiske areal, men hver enkelt skole skal likevel sørge for at arealene blir utnyttet på best mulig måte for å fremme fysisk aktivitet blant elevene. I dette ligger det også at utearealene ikke skal ha en utforming som kan innebære en for høy risiko for fysiske skader hos elevene.

Folkehelse

Valg og utforming av skoleanlegg og romprogram for en framtidig skole skal gjøres i henhold til forskriftens formål om at virksomheten skal fremme helse og trivsel og forebygge skader. Generelt bør man velge et skoleanlegg som samlet sett best ivaretar forskriftens intensjon om å fremme trivsel, helse og miljømessig gode forhold, forebygger skader og ulykker og gir gode muligheter til rekreasjon og turer.

Virksomhetens inne- og uteområder må være slik at de tilfredsstillende barnas/elevenes motoriske utvikling og behov for fysisk utfoldelse. Områdene må også gi rom for egen og voksenstyrt virksomhet, for rolig lek og sosialt fellesskap og for hvile og rekreasjon.

Lek og fysisk aktivitet er grunnleggende for fysisk og psykisk velvære. Det bør være arealer og utstyr nok til lek og varierte aktiviteter som fremmer bevegelsesglede, gir allsidig bevegelseserfaring og mulighet for opplevelse av mestring av fysiske så vel som sosiale ferdigheter, slik at barnets totale helsemessige utvikling fremmes. Virksomhetens arealer må planlegges slik at også funksjonshemmede barns utvikling ivaretas.

Der tomten ikke i seg selv gir slik mulighet i form av kupert terreng eller for eksempel gode klatremuligheter, bør dette kompenseres med trygge lekeapparater, eller ved at man former terrenget ved tilføring av masse. Når det er mulig, bør naturtomt bevares. Deler av utearealet kan skjermes med leplanting eller vegger dersom det ligger i særlig trekkfullt eller vindutsatt område.

Beplantning er også med på å berike et område estetisk, samtidig som en kan få en naturlig skjerming mot andre aktiviteter. Utformingen av det fysiske miljø ute og inne gir viktige rammebetingelser for barnas vekst og utvikling. Erfaring viser at det gjerne legges mest vekt på innemiljøets utforming og utstyr, mens uteområdet ikke tilgodeses i samme grad. Barns behov for et godt og variert utemiljø, som innbyr til allsidig bruk av kropp og krefter året rundt, må imidlertid også ivaretas. Det må tas hensyn til at barn i ulike aldre og med ulikt ferdighetsnivå skal bruke de samme arealene.

Også for innendørs aktiviteter, som gjerne er roligere og mer preget av mulighet for finmotorisk utfoldelse, bør det planlegges for økt fysisk utfoldelse.

Alle barn og unge oppholder seg på skolen. Derfor er skolen og skolemiljøet en svært viktig arena for økt fysisk aktivitet. I dag vet vi blant annet dette: Skolegården er et helt vesentlig sted for barn og unge, rett og slett fordi de oppholder seg så mye der. Forskning viser at utformingen av skolegården har stor betydning for barns fysiske aktivitet.

Skolefritidsordning

I arbeidet med planleggingen av den nye barneskolen må også fremtidig drift av skolefritidsordningen hensyntas. Ut fra forventet elevtallsutvikling betyr dette at opp mot 100 barn skal ha skolen som en viktig arena før og etter skoletid.

Pedagogiske føringer

Bakgrunn

Læring og mestring er skolens hovedoppdrag, og tilpasset opplæring innenfor fellesskapet er et gjennomgående prinsipp i hele grunnopplæringen. Gode læringsmiljø er grunnleggende fundament for læring og læringsarbeid som skal ruste barn og unge til å møte livets oppgaver og mestre utfordringer sammen med andre.

I Ørland kommune sitt arbeid med å møte fremtidens utfordringer skal det derfor være et særlig fokus på tidlig innsats og god samhandling mellom alle som kan bidra til å skape et godt oppvekstmiljø for barna. En god oppvekst, og like muligheter til utdanning, er avhengig av at man ser helheten og sammenhengen i tjenesteområder rettet mot barn og unge. Slik vil vi oppnå at alle barn og unge i Ørland får det samme utgangspunktet for å lykkes i barne- ungdoms- og voksenlivet.

I Ørland kommune skal det skal legges til rette for tidlig innsats og tverrfaglig forebyggende arbeid gjennom en tverrsektoriell innsats fra alle som har tjenester rettet mot barn og unge og deres familier. Tidlig innsats handler om å legge til rette for gode læringsprosesser på et tidlig tidspunkt, og det forutsetter godt samarbeid og god samhandling mellom barnehage, skole, sfo, hjelpeinstanser og barnas foreldre. Tidlig innsats og forebyggende arbeid er også svært viktig i et resultateffektivt perspektiv og med tanke på framtidig ressursbruk i læringsløpet.

Begrepet «kvalitet i opplæringen» er viet særlig oppmerksomhet de siste årene. For Ørland kommune betyr kvalitet i opplæringen å sette barnet og eleven i sentrum. Pedagogenes rolle i læringsarbeidet tydeliggjøres sammen med ledernes ansvar for det kontinuerlige kvalitetsarbeidet.

Ørlandskolen

Ørlandskolen skal preges av en kultur for læring der elevens læringsutbytte er skolens kjerneoppgave. Opplæringen skal skje i et skole- og læringsmiljø der elevenes trivsel ses på som en forutsetning for gode læreprosesser der målet er å sørge for at flest mulig har et tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen. Skolen skal bidra positivt for å fremme elevenes fysiske og psykiske helse, trygghet, trivsel og læring.

Kvalitetsutvikling og kvalitetsarbeid i Ørlandskolen handler om pedagogisk ledelse, lærernes kompetanse og skolen som lærende organisasjon. Ørlandskolen skal være både en

nytenkende og moderne skole som bygger på kunnskapsbasert praksis.

Pedagogisk ledelse i skolen omfatter de aktiviteter som både ledere, lærere, barn og andre tar initiativ til for å påvirke hverandres motivasjon, kunnskap, læring og praksis. Rektor har i kraft av sin posisjon et spesifikt ansvar for skolens samlede kvalitet og for utvikling av skolen som lærende organisasjon.

Å arbeide med kvalitet handler ofte om prosesser for å skape varig endring, og da er det ikke nok at enkeltpersoner endrer seg. Kvalitetsutvikling er avhengig av at kompetanse utvikles i fellesskap, eller at ny kunnskap for noen blir fellesskapets kunnskap.

Lærere med høy faglig og pedagogisk kompetanse er en viktig forutsetning for elevenes læring. Dette bekreftes av mange studier som viser at høy faglig kompetanse betyr mye for hva elevene lærer. Lærerne skal formidle sentrale kunnskaper til elevene og legge til rette for læring. Krav til kunnskap endrer seg over tid og medfører nye og endrede krav til hva en lærer skal kunne. Skal denne kompetansehevingen bidra til en ønsket utvikling i skolen, er det også viktig å omsette den enkeltes læring til fellesskapets beste gjennom kollektive prosesser i gode pedagogiske møtearenaer og nettverk.

Et godt læringsmiljø er et grunnleggende fundament for læring. Som klasseleder er det lærerens ansvar å skape gode relasjoner til elevene og et godt sosialt samspill i klassen. I skolesammenheng er lærerens relasjonskompetanse knyttet til hans eller hennes evne til å se den enkelte elev på vedkommendes egne premisser. Voksne med høy relasjonskompetanse skaper trygghet, motivasjon og rom for mestring gjennom sin klasseledelse. Gode lærer- elevrelasjoner trenger tydelige og gode rammer. Sammenhengen mellom klasseledelse og positive relasjoner mellom lærer og elev er godt dokumentert gjennom forskning. God klasseledelse handler om hvordan læreren leder elevenes læringsarbeid. Et læringsarbeid som tar utgangspunkt i opplæringens mål om å ruste barn, unge og voksne til å møte livets oppgaver og mestre utfordringer sammen med andre. Den skal gi hver elev kyndighet til å ta hånd om seg selv og sitt liv, og samtidig overskudd og vilje til å stå andre bi.

En framtidrettet skole

Den nye skolen skal legge til rette for etablering av en organisasjon med kultur for læring, kultur for endring og tilpassing til samfunnsutviklingen for øvrig. Skolen skal hente kunnskap fra nyere forskning og lære av egne erfaringer gjennom refleksjon over egen praksis, og være en skole som er preget av at ressurser og kompetanse deles og utvikles med elevenes læring i sentrum.

For å kunne bli en framtidrettet skole må man være åpen i forhold til bruk og utnyttelse av både eksisterende og nye læringsmuligheter i bygget.

Den nye skolen skal bygges på verdier som:

- Mestring
- Omsorg
- Respekt
- Ansvar
- Tillit
- Relasjoner
- Engasjement
- Læring

Fokusområder for skolen vil være:

- Klasseledelse
- Tidlig innsats
- Språk-/leseveiledning med utgangspunkt i veiledet lesing.
- Regning i alle fag
- Vurdering for læring
- Ledelse for læring
- Faglig utvikling
- Samhandling med delingskultur og kollektive prosesser
- Beste praksis
- Moderne og nyskapende

Skolen skal være et sted der disse fokusområdene reflekteres av de ansatte, der elevene er i sentrum, og der elevaktivitet og engasjement blir vektlagt for å oppnå trivsel og læring. Gode relasjoner og fellesskap med andre er sentrale elementer for å oppnå den gode mestringsopplevelsen som er grunnlaget for all læring.

Variasjon og elevaktivitet skal prege læringsarbeidet i alle fag, og skolen skal legge til rette for ulike måter å lære på, og med store muligheter for utfoldelse og engasjement både ute og inne. Både skolebygget og uteområdene skal brukes aktivt i læringsarbeidet. Den nye skolen skal kunne brukes i mange tiår, og bør kunne tilfredsstillende skiftninger og utvikling av pedagogisk tenkning og prinsipper. Dette må muliggjøres ved at bygninga er fleksibel og framtidsrettet.

Den enkelte lærers kompetanse og relasjon til elevene vil alltid være helt avgjørende for et godt læringsmiljø og dermed også et godt læringsutbytte for elevene. Skolebygget må derfor gi lærerne gode og moderne rammer som ivaretar både enkeltlæreren og behovet for kollektive prosesser. Nyere forskning legger vekt på at skoler der de voksne samarbeider tett om elevenes læring, bedre vil kunne utnytte den enkelte lærers særskilte kompetanse.

Det er derfor naturlig at elevene er organisert i trinn, og at lærerne får arbeidsplasser som ivaretar både individuelt arbeid og kollektive prosesser i team og felles gruppe.

Skoleanlegget skal ivareta skolens kjernevirksomhet gjennom:

- *Nyskapende og moderne, fleksible og framtidsrettede undervisningsarealer, arbeidsrom, spesialrom, fellesarealer, kantine/kjøkkenfasiliteter og garderober for elevene:*
- *Hva nyere forskning sier om hvilken metodikk, ledelse for læring og dermed også romløsninger som sikrer elevenes læring – herav planløsninger som ivaretar dagens og fremtidens undervisningsmetodikk.*
- *Planløsninger og romplan som tar utgangspunkt i en pedagogisk plattform.*
- *Fleksibilitet i løsninger som muliggjør behov for endringer i gruppesammensettinger.*
- *En skole som sikrer løsninger med mulighet for å drive god tilpasset opplæring for alle elever*
- *En skole som ivaretar et mangfold av elever der alle skal inkluderes i et fellesskap.*
- *En skole som er åpen og transparent med fellesarealer som ivaretar et elevsyn der alle skolens elever er «våre» elever.*
- *En skole med møteplass for sosiale arrangement eller samlinger - gjerne som et flerbruksareal.*
- *Rom og løsninger som ivareta medie- og bibliotekformål.*

- *Et skolebygg som ivaretar en utstrakt delingskultur der kollektive prosesser i personalet skal kunne vektlegges.*
- *Personalarbeidsplasser med tilhørende møteplasser, pauserom og garderober.*
- *At det legges til rette for arbeidsplasser som ivaretar lærernes behov for å bruke mer tid på skolen i fremtiden.*
- *Hensiktsmessig avdeling med kontorer og møterom og lager for administrasjonen.*
- *Tilrettelagte arealer for skolens nærmeste samhandlingsparter som f.eks skolehelsetjeneste.*
- *Arealer/møterom for å ivareta foreldresamarbeidet.*
- *Å sikre gode løsninger for bruke av digitale verktøy.*
- *Å legge til rette for en skole som også skal drifte SFO med lekende læring som en naturlig forlengelse av skoledagen*
- *Funksjonelle og moderne kjøkkenløsninger som gir mulighet for matsservering og måltider i skole og sfo.*
- *Nødvendige og hensiktsmessige plasserte lagerrom og vaskesentrale.*
- *En skole som skal være en viktig institusjon også etter skoletid.*
- *Planlegging av uteområder som legger til rette for trygge og varierte aktiviteter for elever både i og etter skoletid.*
- *Utearealer som fremmer fysisk aktivitet og sikrer gode muligheter for at elevene kan være fysisk aktive på skolen.*
- *Uteområder med gode «pedagogiske rom» til bruk i skoletiden.*
- *Legge til rette for en «skolegård» som skal bli et viktig møtested også etter skoletid.*
- *Sikre at skolegården får best mulige solforhold og skjermes for de mest ubehagelige vindene.*

Den ønskede fleksibilitet vil være kjennetegnet ved at skolen har arealer og rom av ulik størrelse og utforming, som uten store omlegginger kan brukes til forskjellige aktiviteter og ivareta endringer i grupper og gruppestørrelser.